

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ІНОЗЕМНОЇ ФІЛОЛОГІЇ
КАФЕДРА РОМАНО-ГЕРМАНСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ

ПРОБЛЕМИ ЛІНГВІСТИЧНОЇ СЕМАНТИКИ

ІІІ МІЖНАРОДНА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА
ІНТЕРНЕТ-КОНФЕРЕНЦІЯ

22 листопада 2018 року

РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
РІВНЕ 2018

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ІНОЗЕМНОЇ ФІЛОЛОГІЇ
КАФЕДРА РОМАНО-ГЕРМАНСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ

ПРОБЛЕМИ ЛІНГВІСТИЧНОЇ СЕМАНТИКИ

ІІІ МІЖНАРОДНА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА
ІНТЕРНЕТ-КОНФЕРЕНЦІЯ

22 листопада 2018 року

РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
РІВНЕ 2018

УДК 81'37

П 78

П78   **Проблеми лінгвістичної семантики** : III Міжнародна науково-практична інтернет-конференція (22 листопада 2018 року). Збірник матеріалів. – Рівне : РДГУ, 2018. – 203 с.

The Problems of Linguistic Semantics : The 3rd International Scientific and Practical Internet Conference (November 22, 2018). The Collection of Conference Proceedings. – Rivne : RSUH, 2018. – 203 p.

У збірнику матеріалів III Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції «Проблеми лінгвістичної семантики» розглянуто низку питань, що стосуються актуальних проблем лінгвістичної семантики: когнітивної семантики, зіставної семантики, лексичної та граматичної семантики, семантики і прагматики мовних одиниць, семантики тексту і дискурсу, семантики і перекладу.

The Collection of Conference Proceedings «The Problems of Linguistic Semantics» focuses on the topical issues of Linguistic Semantics: Cognitive Semantics, Contrastive Semantics, Lexical and Grammatical Semantics, Semantics and Pragmatics of Linguistic Units, Semantics of Text and Discourse, Semantics and Translation.

УДК 81'37

Редакційна колегія:

Головний редактор – **Деменчук О.В.**, д-р філол. наук, професор.

Відповідальний редактор – **Михайлова Є.В.**, канд. філол. наук, доцент.

Члени редакційної колегії:

Павлова О.І., канд. філол. наук, професор; **Аладько Д.О.**, канд. філол. наук, доцент; **Калініченко М.М.**, канд. філол. наук, доцент; **Константинова О.В.**, канд. філол. наук, доцент; **Кучма Т.В.**, канд. філол. наук, доцент; **Орел І.І.**, канд. філол. наук, доцент; **Павловська Л.О.**, канд. філол. наук, доцент; **Тарасюк Н.Ю.**, канд. філол. наук, доцент; **Чеберяк А.М.**, канд. філол. наук, доцент.

Рекомендовано до друку вченою радою

Рівненського державного гуманітарного університету

(*протокол № 10 від 27.11.2018 р.*)

© Автори публікацій, 2018

© Рівненський державний гуманітарний університет, 2018

ЗМІСТ

**АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ЛІНГВІСТИЧНОЇ СЕМАНТИКИ:
ТЕОРЕТИЧНІ ТА ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ**

BAUZER A.	THE IMPLICATIVE TYPE OF SEMANTIC DERIVATION: A CROSS-LINGUISTIC PERSPECTIVE	8
DEMENCHUK O.	TOWARDS MODELING LEXICAL SEMANTICS: A CROSS-LINGUISTIC PERSPECTIVE	10
IEGOROVA A.V., BOKLAN Y.V.	PECULIARITIES OF OCCASIONAL WORDS IN FANTASY LITERATURE (USING THE EXAMPLE OF J.K. ROWLING'S BOOK SERIES "HARRY POTTER")	13
КІНАЩУК А.В.	МОДЕЛІ СЕМАНТИЧНОГО ОПИСУ ЛЕКСИКИ	16
МІЗИН К.І.	ШЛЯХИ ПІДСИЛЕННЯ ЛІНГВОМЕТОДОЛОГІЇ ФРАЗЕОЛОГІЇ НА ОСНОВІ КОРПУСНОБАЗОВАНОГО ПІДХОДУ	20

ПРОБЛЕМИ КОГНІТИВНОЇ СЕМАНТИКИ

БИЧКОВ Л.О.	КОГНІТИВНО-ОНОМАСІОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ОРНИТОНІМІВ В АНГЛІЙСЬКІЙ ТА УКРАЇНСЬКІЙ МОВАХ	24
--------------------	---	----

ПРОБЛЕМИ ЗІСТАВНОЇ СЕМАНТИКИ

АЛАДЬКО Д.О.	МЕТОНІМІЧНА МОДЕЛЬ «РОЗМІР – ПОСУД ТАКОГО РОЗМІРУ» В АНГЛІЙСЬКІЙ ТА УКРАЇНСЬКІЙ МОВАХ	29
ВАСИЛЬЄВА О.Є.	СЕМАНТИЧНА ДЕРИВАЦІЯ СМАКОВИХ НОМІНАЦІЙ В УКРАЇНСЬКІЙ ТА АНГЛІЙСЬКІЙ МОВАХ	31
КОСТЮК І.В.	СЕМАНТИКА ФРАЗЕОЛОГІЧНИХ ОДИНИЦЬ НА ПОЗНАЧЕННЯ ЕМОЦІЙ В АНГЛІЙСЬКІЙ ТА УКРАЇНСЬКІЙ МОВАХ	34
КУЧМА Т.В.	АСОЦІАТИВНЕ ПОЛЕ «ВЧИТЕЛЬ» В УКРАЇНСЬКІЙ, ПОЛЬСЬКІЙ ТА НІМЕЦЬКІЙ МОВАХ (ЗА ДАНИМИ ВІЛЬНОГО АСОЦІАТИВНОГО ЕКСПЕРИМЕНТУ)	39
ОКСАМИТНА К.С.	СЕМАНТИЧНА ДЕРИВАЦІЯ ПЕРЦЕПТИВНИХ НОМІНАЦІЙ «М'ЯКИЙ / DOUX» В УКРАЇНСЬКІЙ ТА ФРАНЦУЗЬКІЙ МОВАХ	41

*III Міжнародна науково-практична інтернет-конференція
«ПРОБЛЕМИ ЛІНГВІСТИЧНОЇ СЕМАНТИКИ»*

ПАВЛОВСЬКА Л.О.	СЕМАНТИКА І ПРАГМАТИКА ВЕРБАЛЬНИХ ФОРМУЛ ПОБАЖАНЬ У РІЗНОСТРУКТУРНИХ МОВАХ	46
ПАЮК В.Л.	СЕМАНТИЧНА ДЕРИВАЦІЯ ТАКТИЛЬНОЇ ЛЕКСИКИ (НА МАТЕРІАЛІ НОМІНАЦІЇ «ГОСТРИЙ / SHARP» В АНГЛІЙСЬКІЙ ТА УКРАЇНСЬКІЙ МОВАХ)	49
ЦУП О.В.	СЕМАНТИЧНА ДЕРИВАЦІЯ ЗНАЧЕНЬ ЗВУКОВИХ НОМІНАЦІЙ (НА МАТЕРІАЛІ АНГЛІЙСЬКОЇ, НІМЕЦЬКОЇ ТА УКРАЇНСЬКОЇ МОВ)	52
ЯСІНСЬКА Т.А.	СЕМАНТИЧНА ДЕРИВАЦІЯ СЛУХОВОЇ ЛЕКСИКИ (НА МАТЕРІАЛІ НОМІНАЦІЇ «ТИХИЙ / STILL» В УКРАЇНСЬКІЙ ТА АНГЛІЙСЬКІЙ МОВАХ)	55

ЛЕКСИЧНА І ГРАМАТИЧНА СЕМАНТИКА

АЛАДЬКО О.Д.	КВАЛІФІКАТИВНІ МЕТОНІМІЧНІ МОДЕЛІ В НАЗВАХ ОДЯГУ В АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ	60
ОРЕЛ І.І.	ФУНКЦІЇ ФРАЗЕОЛОГІЧНИХ ОДИНИЦЬ У ЗАГОЛОВКАХ НІМЕЦЬКИХ ПУБЛІЦИСТИЧНИХ СТАТЕЙ	63
ТАРАСЮК Н.Ю.	СЕМАНТИКО-СИНТАКСИЧНИЙ АСПЕКТ МОТИВАЦІЇ ФРАНКОМОВНОЇ СЛОВОТВІРНОЇ МОДЕЛІ НОМІНАТИВНИХ ЧАСТИН МОВИ	67
ЧЕРЕМІСІН М.В.	СЕМАНТИЧНІ ГРУПИ ГУСТАТИВНИХ НОМІНАЦІЙ У СУЧАСНІЙ НІМЕЦЬКІЙ МОВІ	71

СЕМАНТИКА І ПРАГМАТИКА МОВНИХ ОДИНИЦЬ

БОРЗЕНКО О.П.	ТЕКСТ ЯК СТРУКТУРНО-ФУНКЦІОНАЛЬНА ОДИНИЦЯ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ	74
МИХАЙЛОВА Є.В.	КАТЕГОРІЙНА СЕМАНТИКА ТУРЕЦЬКОГО ПРИКМЕТНИКА: АТРИБУТИВНІ СЛОВОФОРМИ ІЗАФЕТНИХ СЛОВОСПОЛУЧЕНЬ	77
МОЗГОВА Я.О., ТИТАРЕНКО В. В.	СПЕЦИФІКА ЕКСПРЕСИВНОГО ЗАБАРВЛЕННЯ СЛОВА	81

СЕМАНТИКА ТЕКСТУ І ДИСКУРСУ

АРТЬОМОВА Є.О.	COMPUTER-MEDIATED COMMUNICATION AS A SOURCE OF VOGUE WORDS AND COINAGE	85
ГЕТЬМАН З.О., МОРЕНЕЦЬ І.М.	КОМУНІКАТИВНА СПРЯМОВАНІСТЬ АКТУАЛІЗОВАНИХ РЕЧЕНЬ ЯК СКЛАДОВА ПРАГМАТИЧНОГО КОМПЛЕКСУ ДІАЛОГІЧНОГО ТЕКСТУ	88

*III Міжнародна науково-практична інтернет-конференція
«ПРОБЛЕМИ ЛІНГВІСТИЧНОЇ СЕМАНТИКИ»*

КАЛІНГЧЕНКО М.М.	ТВОРЧИСТЬ ЕМІЛІ ДІКЕНСОН В ДИСКУРСІ ПОПУЛЯРНОЇ ЖІНОЧОЇ ЛІТЕРАТУРИ АМЕРИКИ ПЕРШОЇ ПОЛОВИНИ ХІХ СТОРІЧЧЯ	92
МАРТИНЕНКО О.Є., ДИШЛЮК О.О.	ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ ТЕРМІНІВ В ГАЛУЗІ АВТОМОБІЛЕБУДУВАННЯ	94
МАРТИНЕНКО О.Є., ТКАЧУК К.М.	ДО ПИТАННЯ ПЕРЕКЛАДУ АНГЛІЙСЬКИХ ТЕРМІНІВ В ГАЛУЗІ МАРКЕТИНГУ	96
НАЙДИЧ А.О.	«LIVE OAK, WITH MOSS» – ДІЙСНА ІСТОРІЯ ПРО «ГЕЙ-МАНІФЕСТ» ВОЛТА ВІТМЕНА	99
ПРИМІЧ О.В.	ЛІНГВІСТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ІНТЕРНЕТ-КОМУНІКАЦІЇ	103
ЧЕРЕМІСІН М.В.	СТИЛІСТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ МЕТАФОРИ ТА ЇЇ ФУНКЦІЇ У РОМАНІ Д. БРАУНА «КОД ДА ВІНЧЬ»	108
ШЕВЧУК Л.О., ФЕДОРЧУК А.О.	ДО ПИТАННЯ ДОСЛІДЖЕННЯ СПЕЦИФІКИ ТРАКТУВАННЯ ТА ФУНКЦІОНАЛЬНИХ ОЗНАК ЕКФРАЗИ	111

СЕМАНТИКА І ПЕРЕКЛАД

ВИФАТНЮК Л.О.	ХАРАКТЕРИСТИКА ОСОБЛИВОСТЕЙ ПЕРЕКЛАДУ ФРАЗЕОЛОГІЗМІВ НА РОЗКРИТТЯ РИС ХАРАКТЕРУ ОСОБИ	114
ГЕРАСИМОВА Н.І.	СЕМАНТИКО-СТИЛІСТИЧНІ ПРОБЛЕМИ ПЕРЕКЛАДУ ХУДОЖНЬОГО ТЕКСТУ	116
ДЕЙНЕКО А.І.	СЕМАНТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ФРАЗЕОЛОГІЧНИХ ОДИНИЦЬ СУЧАСНОЇ НІМЕЦЬКОЇ МОВИ ТА ТИПИ ЇХ ПЕРЕКЛАДУ	119
ДЖУРИЛО А.П., ГАСВСЬКИЙ Я.С.	КЛАСИФІКАЦІЯ ІДІОМАТИЧНИХ ОДИНИЦЬ СУЧАСНОЇ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ ТА ЇХ ПЕРЕКЛАД	122
ДЖУРИЛО А.П., ІЛЬІНА В.Д.	АНГЛОМОВНИЙ РЕКЛАМНИЙ ДИСКУРС: СОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ	125
ДЖУРИЛО А.П., МАРЧЕНКО А.М.	ДО ПИТАННЯ ПРО ВИКОРИСТАННЯ КОМПЕНСАЦІЇ ЯК ОСНОВНОЇ ПЕРЕКЛАДАЦЬКОЇ СТРАТЕГІЇ ДЛЯ ДОСЯГНЕННЯ АДЕКВАТНОСТІ В ПЕРЕКЛАДІ	128
ДЖУРИЛО А.П., СЛЄПНЬОВ О.В.	ПЕРЕКЛАДАЦЬКИЙ ПІДХІД ДО ВИЗНАЧЕННЯ ГУМОРУ	131
ДЖУРИЛО А.П., ХЕЙЛИК Д.А.	ДО ПИТАННЯ ЗАГОЛОВОКУ ХУДОЖНЬОГО ТВОРУ ЯК ПРОБЛЕМИ ПЕРЕКЛАДУ	134
ДОВГАНЕЦЬ В.І., ГЕРАСИМОВ В.В.	ДО ПИТАННЯ РОЗГЛЯДУ ЛІНГВОСТИЛІСТИЧНОЇ СПЕЦИФІКИ ВІДТВОРЕННЯ АНГЛОМОВНИХ ТЕРМІНОЛОГІЧНИХ НЕОЛОГІЗМІВ НАУКОВО-ТЕХНІЧНОГО СПРЯМУВАННЯ	137

*III Міжнародна науково-практична інтернет-конференція
«ПРОБЛЕМИ ЛІНГВІСТИЧНОЇ СЕМАНТИКИ»*

СТОРОВА А.В., ПАВЛЮК Н.О.	ДО ПРОБЛЕМИ ПЕРЕКЛАДАЦЬКИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ	140
КІРЕЯ Г.І.	СПОСОБИ ПЕРЕКЛАДУ ОНІМІВ (НА МАТЕРІАЛІ ПОВІСТІ ДЖ.Р.Р. ТОЛКІНА «ГОБІТ, АБО ТУДИ І ЗВІДТИ»)	143
ЛЕЙЦЮСЬ Г.М., ЛАПТІНОВ М.А.	ДО ПИТАННЯ ПРО СЕМАНТИЧНІ ЗАСОБИ УТВОРЕННЯ АНГЛОМОВНИХ ТЕРМІНІВ БАНКІВСЬКОГО КРЕДИТУВАННЯ	152
ЛЕЙЦЮСЬ Г.М., СТРИЖКО І.С.	ДО ПИТАННЯ ПРО СПОСОБИ ПЕРЕКЛАДУ АНГЛІЙСЬКИХ ФРАЗЕОЛОГІЧНИХ ОДИНИЦЬ З ЧАСОВИМ КОМПОНЕНТОМ "SECOND" УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ	155
ЛИТНЄВА Г.П., ДЕНИСАЙКО К.Ю.	РОЛЬ ЗАПОЗИЧЕНЬ ЯК СПОСОБУ ЗБАГАЧЕННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ ТРАНСПОРТНОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ	157
ЛИТНЄВА Г.П., КОВАЛЬ І.І.	ФУНКЦІОНАЛЬНІ ОСОБЛИВОСТІ ТЕРМІНОТВОРЕННЯ БАГАТОКОМПОНЕНТНИХ ОДИНИЦЬ У ТЕКСТАХ ТРАНСПОРТНОЇ ГАЛУЗІ	161
МАК В.В.	ЕКСПРЕСІВНОСТІ НА СИНТАКСИЧНОМУ РІВНІ У АНГЛОМОВНОМУ ПОЛІТИЧНОМУ ДИСКУРСІ	164
МАРТИНЕНКО О.Є., АБДУРАХМАНОВА НА.	ДО ПИТАННЯ ДОСЛІДЖЕННЯ СЕМАНТИЧНОЇ ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ ПОЛІТИЧНОЇ МЕТАФОРИ	169
МИРОНЕНКО О.Ю.	ЛЕКСИКОГРАФІЧНІ ЗАСОБИ ВЕРБАЛІЗАЦІЇ КОНЦЕПТУ ХОРОБРІСТЬ В АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ	172
МОЗГОВА Я.О., КРАВЧЕНКО А.М.	СПЕЦИФІКА ПОНЯТТЯ ЕМФАЗИ В АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ	180
МОШКОВСЬКА Л.М., ХИЛЮК М.М.	СТРАТЕГІЇ ПЕРЕКЛАДУ ЗАГОЛОВКІВ АНГЛІЙСЬКИХ ФІЛЬМІВ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ	182
НІКОЛЬСЬКА Н.В., ЄРЬОМЕНКО Д.М.	ОСОБЛИВОСТІ ВІДТВОРЕННЯ АНГЛОМОВНИХ ФРАЗОВИХ ДІЄСЛІВ: ПЕРЕКЛАДАЦЬКИЙ АСПЕКТ	185
ШЕВЧУК Л.О., ДМИТРИЄВА Є.І.	ДОСЛІДЖЕННЯ ПЕРЕКЛАДОЗНАВЧОГО АСПЕКТУ В ЛІНГВОКУЛЬТУРОЛОГІЇ ЯК СКЛАДОВОЇ ЧАСТИНИ ПРОЦЕСУ МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМУНІКАЦІЇ	188
ШЕВЧУК Л.О., КАДЕМА О.В.	ТРУДНОЩІ ВІДТВОРЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ В АНГЛОМОВНИХ ПЕРЕКЛАДАХ ПОЕТИЧНИХ ТЕКСТІВ	191

*III Міжнародна науково-практична інтернет-конференція
«ПРОБЛЕМИ ЛІНГВІСТИЧНОЇ СЕМАНТИКИ»*

ШЕВЧУК Л.О., ПАПАЯНІНА А.О.	ЛЕКСИКО-СЕМАНТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ МОВИ ДОКУМЕНТІВ У РАКУРСІ МІЖНАРОДНОЇ ЕКОНОМІКИ	193
ШЕВЧУК Л.О., ПОГОРІЛА Е.С.	ПЕРЕКЛАД ЯК МІЖКУЛЬТУРНИЙ АСПЕКТ КОМУНІКАЦІЇ	197
ШЕВЧУК Л.О., ЧЕХІВСЬКА А.П.	ФРАЗЕОЛОГІЗМИ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ ТА МЕТОДИ ЇХ ВІДТВОРЕННЯ У СФЕРІ ПОЛІТИЧНОЇ КОМУНІКАЦІЇ	200

Отже, англійські терміни автомобільної галузі потребують особливої уваги під час їх перекладу на українську мову, оскільки вони не придатні для запозичення або калькування й потребують вдалого словосполучення або описового звороту.

Список використаних джерел:

1. Закирова Е. С. Англо-русский терминологический словарь по строительству железных дорог, мостов и туннелей / Е. С. Закирова. – М. : ЧеРо, 2003. – 349 с.
2. Коваленко А. Я. Загальний курс науково-технічного перекладу: Учебний посібник. – 2001. – 290 с.
3. Томасевич Н. П. Терминологическая лексика английского подъязыка автомобилестроения и ее взаимодействие с другими лексическими слоями : дис. ... канд. филол. наук : 10.02.04 / Н. П. Томасевич. – Одесса, 1984. – 313 с.
4. Clarkson J. I know you get soul. Machines with certain something / J. Clarkson. – London: Penguin books, 2006. – 244 p.
5. Denton T. Automobile electrical and electronic systems / T. Denton. – N.Y.: Elsevier, 2004. – 476 p.

УДК 81'[255+373.612.2:32]

Мак В.В., магістрант

Рівненський державний гуманітарний університет, Рівне

**ОСОБЛИВОСТІ ВІДТВОРЕННЯ ЕКСПРЕСИВНОСТІ НА
СИНТАКСИЧНОМУ РІВНІ У АНГЛОМОВНОМУ
ПОЛІТИЧНОМУ ДИСКУРСІ**

Сучасний світ висуває до мовлення політиків високі вимоги. Промови публічних осіб повинні мати передусім високу інформативність та здатність переконати електорат у певній ідеології. Вивчення політичного дискурсу, його персуазивної функції як здатності мовних одиниць здійснювати результативний експресивний вплив, спонукаючи цільову аудиторію до певних дій, є одним із найбільш актуальних на сьогодні завдань політичної лінгвістики.

Вивченню специфіки політичного мовлення й мовних засобів впливу та переконання, які використовують публічні особи, лінгвісти приділяють сьогодні велику увагу. Цю проблематику досліджували у своїх лінгвістичних працях Арутюнова Н, Григор'єв В., Загнітко А., Мартиненко Н., Патрушева Є. та ін.

Незважаючи на значну кількість досліджень політичного мовлення, недостатньо вивченою залишається синтаксична організація

англомовного політичного дискурсу та її відтворення українською мовою, що й зумовлює актуальність нашого дослідження.

Класичне тлумачення змісту поняття «політичний дискурс» передбачає розуміння останнього як класу жанрів, обмеженого соціальною сферою, а саме політикою. Урядові обговорення, парламентські дебати, партійні програми, промови політиків – це ті жанри, які належать сфері політики. Визначальною ознакою політичного дискурсу є його спрямованість на адресата з метою досягти очікуваного перлокутивного ефекту – спонукати аудиторію до суспільнополітичної реакції. Як правило, учасники політичної комунікації представляють певні суспільнополітичні позиції, а обмін інформацією відбувається з яскраво вираженими прагматичними цілями, тобто комунікативний процес у політиці завжди має інтенційний характер.

Для донесення інформації та впливу на свідомість та підсвідомість слухачів політик повинен використовувати певні засоби, так звані комунікативні стратегії, за допомогою яких промовець може маніпулювати цільовою аудиторією, адже переконання – це вміле використання / маніпулювання поняттями з ледве сприйманою різницею, завдяки чому відбувається практично непомітний перехід від одних переконань до інших [6, с. 19].

Одним з таких засобів є використання експресивності та емоційності.

Експресивність як лінгвістична категорія вираження виразності, сили вияву почуттів і переживань, як ознака інтенсифікації значення слів за шкалою зменшення або збільшення різних денотативних і конотативних сем набуває в рамках політичного дискурсу особливої ваги, оскільки саме через неї відбувається ідентифікація основних цілей та функцій політичного виступу, здійснюється підвищення уваги, активізація мислення, підсилення почуттєвої напруги аудиторії [7, с. 4]. Унаслідок актуалізації експресивних засобів, взаємодія яких дозволяє будь-якій одиниці мови бути носієм експресивності, мовлення політиків набуває експресії, тобто здатності виражати власний психологічний стан та давати аналіз ситуації, що склалася.

Характерна для політичного дискурсу функція переконання говорить сама за себе – текст повинен бути переконливим, а тому він має бути логічним, легким для сприйняття та запам'ятовування, проникати в емоційну сферу, стосуватися як об'єктивного, так і особистого. Для досягнення конкретних політичних завдань можуть використовуватись не тільки певні слова, але й та чи інша синтаксична

конструкція. Так А. П. Загнітко не визнає коректною точку зору, що у синтаксисі меншою мірою, ніж у лексиці, відображаються особливості політичної комунікації [3, с. 10].

Щодо експресивного синтаксису, то його теж розуміють по-різному. Вперше питання про експресивний синтаксис сформулював Ш. Баллі, який вважав афективний фактор (впливу, експресії) обов'язковим компонентом будь-якого висловлення. Навіть якщо в самій структурі висловлення відсутні будь-які компоненти – показники експресії, то вона в ньому виражається самими почуттями мовця [1, с. 20]. Традиційним стало визначення експресивності як властивості «мовної одиниці підсилювати логічний та емоційний зміст висловленого, виступати засобом інтенсифікації виразності мовного знака, засобом суб'єктивного увиразнення мови. Через експресивність виражальних засобів мовець передає своє ставлення до повідомлення і до адресата» [8, с. 170].

На думку В.П. Григорьева, експресія синтаксису визначається не лише смисловою і стилістичною значущістю синтаксичних одиниць, але передусім тим, що речення відображають спосіб мислення автора, його світогляд, ставлення до дійсності, тобто його картину світу [2, с. 98].

Синтаксис, як найважливіший стилетвірний засіб, міцно пов'язаний зі змістом висловлення, де діапазон соціально та політично зумовлених явищ постає досить широким. Тож проілюструємо особливості вираження емоцій в англomовному дискурсі на рівні синтаксичних конструкцій.

1. Інверсія – це порушення звичайного фіксованого порядку слів у розповідному реченні. Звичний порядок членів речення в англійському реченні наступний: підмет, присудок, додаток, обставина [5, с. 35]. Завдяки чітко визначеному порядку слів в англійському реченні стилістична інверсія є в англійській мові потужним емфатичним засобом [5, с. 38]. Завдяки інверсії, яка навмисне порушує порядок слів у реченні, досягається ефект імпровізації в промові. Розглянемо наступний приклад: *That's the project the American people want us to work on* (В. Обама «State of the Union Address») – *Ось проект, над яким американський народ хоче, щоб ми працювали.*

Для більшої експресивності в перекладі можна застосувати трансформацію додавання: *Ось той проект, над яким американський народ хоче, щоб ми працювали.* Додавши означальний займенник *той*, ми підкреслюємо бажаність та ексклюзивність проекту, про який ідеться в промові.

2. Конструкції із займенниками *whoever, whatever, whenever* – «хто б», «що б», «коли б» та їх синоніми найчастіше змушують учасників комунікативної ситуації замислитись, подають надії, наприклад: «*Whoever runs against Obama is going to have to be strong*» - «*Той, хто іде проти Обами, має бути сильним*» (National Review Online, 2011).

3. В експресивній конструкції емпатичне дієслово *do* зустрічається у ролі підсилювача значення основного дієслова. Наприклад: Обама вживає емпатичні конструкції з дієсловом *to do*, яке передає значення інтенсивності дії: *I do so recognizing that change cannot happen overnight* [9] – *Я таки усвідомлюю, що зміни не робляться за ніч*.

4. Конструкції, у яких політик умисно ставить запитання і далі відповідає на них, спонукають учасників комунікативної ситуації сприйняти запропонований варіант відповіді як єдиний і правильний. Автор такого типу повідомлень демонструє почуття гордості, переваги та особистої значущості. Для прикладу, у виступі Ріка Перрі: ... *And you want to talk about some powerful job creation? Tell the trial lawyers to get out of your state and to quit costing businessmen and women – ... I ви хочете поговорити про потужне створення робочих місць? Скажіть адвокатам, щоб вони забирались із вашого штату та припинили підрахунки бізнесменів і жінок* (The Washington Post, 2011) через конструкцію запитання-відповідь чиновник демонструє презирство щодо свого опонента та викликає інтерес у слухачів / читачів до реформи, якою пишається.

5. Як відомо, риторичні запитання не передбачають відповіді, вони вживаються з метою привернути увагу, посилити вплив на емоційний тон, іноді викликати почуття піднесення, щастя. Наприклад: *We need to ask ourselves, «How would it feel if it were a crime to love the person I love? How would it feel to be discriminated against for something about myself that I cannot change?»* (H. Clinton «Remarks in Recognition of International Human Rights Day») – *Ми повинні спитати самі себе: «Як би я почував себе, коли б любов до людини, яку я кохаю, була злочином? Як би я почував себе, якби мене дискримінували за щось таке в моїй особистості, чого я не можу змінити?»*

Даний варіант перекладу є як еквівалентним, так і адекватним. Цей приклад взято з промови Г. Клінтон, присвяченої захисту прав людини, і метою даного висловлювання є заклик до дії, а саме – боротьби за рівноправ'я. В перекладі цей заклик переданий експресивно, утворюється ілюзія діалогу, що ніби змушує слухача брати участь у розмові, а завдяки частому вживанню займенників *я, себе*,

мене вдається примусити слухача уявити себе на місці людини, права якої обмежуються, і приєднатися до думки промовця.

6. Повтор також часто використовується політиками з метою акцентувати увагу адресата на важливих для мовця моментах дискурсу. Одним із видів повтору є анафора – фігура додавання, що полягає у повторі початкових частин суміжних речень [4, с. 68]. Проілюструвати анафору можна наступним прикладом: *Most Americans believe we should invest in education and medical research. Most Americans think we should protect commitments like Social Security and Medicare (B. Obama «The Country We Believe In») – Більшість американців вважає, що ми маємо інвестувати в освіту і медичні дослідження. Більшість американців вважає, що ми маємо захистити досягнення, такі як державне соціальне страхування і медичне страхування.*

Переклад повторів не потребує використання трансформацій. Багаторазове повторення певної фрази саме по собі привертає увагу слухача до повідомлення. Отже, доцільним у такому випадку буде прямий переклад.

Отже, політичний дискурс, як засіб впливу на учасників комунікативної ситуації та на соціум зокрема, вимагає ґрунтовного дослідження. Аналіз прагматичних особливостей емоційно забарвленого політичного дискурсу засвідчує можливість їх репрезентації за допомогою таких синтаксичних засобів: інверсії, риторичних запитань, повторів та інших синтаксичних засобів, яким властиві емоційність та експресивність.

Список використаних джерел:

1. Балли Ш. Общая лингвистика и вопросы французского языка / Ш. Балли. – М. : Изд-во иностр. лит., 1955. – 410 с.
2. Григорьев В.П. Грамматика идиостиля. В. Хлебников / В.П. Григорьев. – М. : Наука, 1983. – 224 с.
3. Загнітко А. П. Сучасний політичний газетний дискурс : риторика і синтаксис / А. П. Загнітко // Донецький вісник Наукового товариства ім. Шевченка. – Донецьк : Східний видавничий дім. – 2007. – Т.16. – С. 5–19.
4. Колотілова Н.А. Риторика – К.: Центр учбової літератури, 2007. – 232 с.
5. Левицкая Т.Р, Фитерман А.М. Теория и практика перевода с английского языка на русский. – М. : Издательство литературы на иностранных языках, 1963. – 125 с.
6. Мартыненко Н. Г. Речевое манипулирование в политическом дискурсе / Н. Г. Мартыненко // Вестн. Якут. гос. ун-та. Филология. Журналистика. – 2001. – № 1. – С. 19–21.

7. Патрушева Е. В. Лингвокультурологический и функционально-прагматический аспекты афоризмов в политической дискурсе: автореф. дисс. канд. филол. наук: / Екатерина Владимировна Патрушева. – Ставрополь, 2011. – 22 с.
8. Українська мова: Енциклопедія / Редкол.: Русанівський В. М. (співголова), Тараненко О. О. (співголова), М. П. Зяблюк та ін. - 2-ге вид., випр. і доп. – К.: Вид-во «Укр. енцикл.» ім. М. П. Бажана, 2004. – 824 с.
9. Remarks By The President George Bush : At the «Let Freedom Ring». Celebration Honoring Dr. Martin Luther King : [Electronic source] – Mode of access : <http://www.whitehouse.gov/remarks-president-at-the-let-freedom-ring>.

УДК 81'[255+373.612.2:32]

Мартиненко О.Є., канд. пед. наук,
Абдурахманова Н.А., студент
Національний транспортний університет, Київ

ДО ПИТАННЯ ДОСЛІДЖЕННЯ СЕМАНТИЧНОЇ ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ ПОЛІТИЧНОЇ МЕТАФОРИ

Метафора – дуже важливий інструмент комунікації і досить складний феномен для дослідження. Вона найчастіше в повному обсязі передає еквівалентний переклад і тому провокує важливі типові питання, а також можливу трансформацію між мовами і різними культурами. З античних часів інтерес до визначення метафори не спадає, а навпаки, зростає в силу семантичних змін мов. Її прародичем вважається Аристотель, за словами якого метафора дає можливість і право «говорити про дійсне і з'єднувати з ним неможливе». Зокрема, у своїй «Риториці» він говорив, що метафора – це «перенесення слова зі зміною значення з роду в вид, з виду в рід, чи з виду в вид, або за аналогією» [1].

Інтерес до метафори зріс в 60-70 роках ХХ століття. Традиційне визначення метафори пов'язано з етимологічним поясненням самого терміну, де метафора (грец. *Metaphorá* – перенесення) – це перенесення назви з одного предмета на інший на підставі їх подібності. Однак метафора визначається як семантичне явище, викликане накладенням на пряме значення слова додаткового сенсу, який стає головним в контексті. Дослідження метафори триває вже понад два тисячоліття. Найбільш суттєві ознаки і функції метафори були сформульовані і теоретично обґрунтовані в роботах вітчизняних і зарубіжних вчених